

Közeledik Jézus születésnapja

Karácsony a kereszténység legjelentősebb ünnepe, Jézus születésnapja. Jézus születésének történetét már mindenki ismeri: Betlehemben anyja, Mária egy jászolban hozta világra, ahol később a pásztorok is lerótták tiszteletüket Isten fia előtt.

Az ünnep előzményei már a korai időkre visszavezethetők. Amióta az ember földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozik, a nyári hónapoknak óriási jelentőségük van. Ezt az időszakot a bőség és jólét jellemezte, a téli hideg pedig az éhezést és a sötétséget jelentette. Ezért az ókori népek hálaadóan köszöntötték a téli napfordulót, amikor a nappalok egyre hosszabbak lesznek. Az ókor Rómában kezdtek el először szaturnáliákat tartani. Ekkor nagy lakomák voltak, megajándékozták a szolgákat, s tiltottak néhány munkát. A mai értelemben vett keresztény karácsonyról a IV. század óta beszélhetünk. Eredetileg december 25. volt Jézus születésnapja, előző este a böjt vagy szenteste, 26. pedig a második napja.

Hagyományosan december 24-én állítjuk fel a fát, s ezen éjszaka ajándékozzuk meg egymást Magyarországon. A karácsonyfa előzménye a pogány hagyományokban a termőág házba vitele volt. Ismerték a kelták is, ők magyalágot használtak. Nálunk általában nyárfa- vagy rozmaringágacsokt akasztottak a gerendára, piros almával, szalmafigurával és mézesbákkal díszítve. A fa az életfát, a természet évről évre való megújulását, körforgását szimbolizálja. A mai, szaloncukorral felállított fa német protestáns hatásra terjedt el, de nálunk csak a XX. században jelent meg. a karácsonyfát vízkeresztkor (január 6.) bontják le.

A karácsonyi asztal díszítésének és az étkezésnek is szigorú rendje van. Az abroszt az esztendő során vetőabrosznak használták, erre gabonamagvakat helyeztek, hogy bő termés legyen, az asztal alá pedig szalmát tettek a jászolt szimbolizálva. Szigorúan be kellett tartani azt a szabályt, hogy a gazdasszony nem állhat fel vacsora közben, hogy jól tojó tyúkjai legyenek. Az ételek közül előnyben részesítették a bab, borsó, lencse, mák, dió és hal fogyasztását. Nálunk máig tradicionális fogás a halból készült étel és a mákos vagy diós bejgli. A kalácsból és az almából szétosztott első falat a családi összetartást jelképezte. Sok helyen az asztalt nem szedték le, hogy a betérő kis Jézus ne maradjon éhen.

Hagyományos ünnepi szokás a regölés és a betlehemezés is. Regöléskor a férfiak házról házra jártak, s bőségritmusokkal köszöntötték a háziakat. Erre általában 26- án került sor. Népi hangszereket is használtak; a szereplők kifordított báránybőr bundát viseltek. Az énekesek először engedélyt kértek a házigazdától, majd éneket mondtak, vagy a csodaszarvas legendáját elevenítették fel. Ezután jókívánságokat mondtak, adományokat kértek. A betlehemezés a magyar paraszti hagyomány legismertebb és legnépszerűbb, dramatikus, többszereplős népszokása. Valójában pásztorjáték, ami azt a történetet meséli el, melyben a pásztorok vagy a „három királyok” meglátogatják Jézust a jászolban. A betlehemezők általában férfiak, akik betlehemet is visznek magukkal. A játék része a bekéredzkedés, a háziak köszöntése és a születéstörténet előadása is.

Karácsony csodáját mostanában sok helyen háttérbe szorította az ajándékozás, míg máshol a szenteste maga a megvalósult és beteljesedett csoda, a megváltó születésnapja.

Bernáth Edit 12. C
Ady Endre Gimnázium
Felkészítő tanár: Kluka Hajnalka